

Riktlinje

Tillgänglighet

Utgåva 1, 2021-03-29

Järfälla kommun
177 80 JÄRFÄLLA
Växel: 08-580 285 00

E-post: jarfalla.kommun@jarfalla.se
Hemsida: www.jarfalla.se

Organisationsnummer: 212000-0043

Innehållsförteckning

Allmänt om dokument	1
Sammanställning, ändringar	2
1 Inledning och syfte	3
2 Senaste utgåva	3
3 Allmänt om dokumentet	3
4 Tillgänglighet	4
4.1 Hissar	4
4.1.1 Trapphiss	4
4.1.2 Linhiss	4
4.2 Entréer	4
4.2.1 Trappor	5
4.2.2 Ramper	5
4.3 Markeringar	5
4.3.1 Varselmarkeringar	5
4.3.2 Kontrastmarkeringar	5
4.4 Skyltning	6
4.5 Brandlarm/utrymningslarm	6
4.6 Passagesystem	6
4.7 Belysning	7
4.8 WC/RWC	7
4.9 RWC	7
5 Hörslina	9

Allmänt om dokument

Denna riktlinje är kommunens anvisning som skall följas under projektering vid nybyggnation, ombyggnation och renovering.

Där ordet "Krav" framgår syftas det inte till ett skalkrav, utan till en tänkt riktning.

Kommunen kommer informera när en eller flera riktlinje inte gäller vid det ovannämnda.

Kommunen kommer att använda riktlinjen som en checklista för att säkerställa att de angivna punkterna riktlinjen har följts.

Om konsulten önskar göra en avvikelse från riktlinje måste en skriftlig avvikelserapport levereras för godkännande av beställaren. I avvikelserapporten skall det framgå vilken eller vilka punkter som inte följs, anledningen till detta samt hur den avvikande punkten ersätts.

Detta är ett levande dokument och förslag på förbättringar och revideringar tas tacksamt emot inför publicering av framtida utgåvor.

Obs! Utgå från projektets startdatum för att avgöra vilken utgåva som du skall använda. Alla utgåvor är datummärkta. Utgåvorna hittas på Järfälla kommuns hemsida, [Riktlinjer för byggprojekt - Järfälla kommun](#)

1 Inledning och syfte

Kraven framställda i detta dokument tjänar till Järfälla Kommuns behov om att få underlag levererade genom en specifik standard.

Vid frågor eller synpunkter på detta dokument, kontakta ansvarig projektledare på Järfälla kommun.

2 Senaste utgåva

Senaste utgåva eller version skall alltid tillämpas och gälla för standarder, normer och böcker som hänvisas till.

3 Allmänt om dokumentet

Denna riktlinje är kommunens anvisning som konsult skall följa vid projektering av nybyggnation, ombyggnation och renovering. Samtidigt får konsulten föreslå likvärdiga eller bättre lösningar. Avvikelse måste skriftligt godkännas av beställare. Kommunen kommer att använda riktlinjen som en checklista för att säkerställa att konsulten har följt anvisningarna. 1

Riktlinjen gäller endast för kommunens fastighetsbestånd, det vill säga den berör inte andra delar i kommunens tillgänglighetsarbete såsom gatumiljöer m.m.

Riktlinjen berör de delar som inte redan omfattas av aktuella lagar, förordningar och myndighetskrav; förtydligande gällande BBR är att allmänna råd är att betrakta som krav.

Lämpliga prioriteringsområden för tillgänglighetsfrågor har tagits fram i samarbete med Handikapp-förbundens samarbetsorgan (HSO).

Följande områden har tagits fram som prioriterade ur ett tillgänglighetsperspektiv:

- Hissar
- Entréer
- Trappor
- Markeringar
- Skyltning
- Larm
- Passagesystem
- WC/RWC
- Parkering
- Hörslingor

4 Tillgänglighet

4.1 Hissar

- Knapp för entréplan skall vara förhöjd och grönmarkerad.
- Knapp för våningsplan 5 förses med taktil punkt.
- Larmknapp samt knapp för öppning/stängning av hissdörr placeras längst ner, 900mm över golv. Våningsknappar placeras lodrätt i byggnader upp till 5 våningar, med entré/ BV längst ned. I byggnader med mer än 5 våningar skall våningsknapparna placeras från vänster till höger med lägst våning förs och med entré/ BV längst ned. Detaljerad utformning av tablå beslutas tillsammans med tillgänglighetskonsult/ projektledare.
- Kontraster skall finnas mellan paneler, tablåer och bakgrund.
- Talfunktion vid knapptryckning samt när hissen stannar på våningsplan.

4.1.1 Trapphiss

- Skylt med relieftext skall finnas i hissens närhet.
- Blixtljus vid drift.
- Kabelanslutning för fjärrkontroll skall finnas.
- Reglage som ej måste hållas in under färd.
- Avrullningsskydd skall finnas på alla kanter.
- Fällbar plattform skall finnas vid behov (1100 x 1400 mm).
- Utrymme ovan och nedan trappa samt vilplan skall ha tillräckligt utrymme för på- och avfart samt ytterligare 400-500 mm framför nedåtgående trappa.

4.1.2 Linhiss

- Sjukhussäng skall kunna inrymmas vid äldreboende och särskilda boenden (1100 x 2100 mm)

4.2 Entréer

- Ledstänger skall finnas på båda sidor trappa/ ramp.
- I förskolor skall dubbla ledstänger finnas för barn och vuxna på båda sidor trappa/ ramp.
- Ledstänger skall vara rundade och nickelfria.
- Ledstänger skall vara utformade så det är möjligt att följa dem hela vägen utan att behöva lyfta handen. Infästningar får inte hamna i vägen.
- Ledstänger skall vara av avvikande kulör eller belysta mot bakgrund.
- Avåkningsskydd monteras i miljö där så är lämpat; Avåkningsskyddet skall bygga upp i höjd som säkerhetsställer att föreliggande risk för avåkning eller annan olägenhet elimineras för rullstol, rollator och käpp m.m.
- Vassa kanter i konstruktionen undviks.

4.2.1 Trappor

- Trappsteg skall vara lika i höjd och djup (föredömligt om anpassat likt övriga trappor i befintlig byggnad).
- Trappa skall ha sättsteg.
- Trappsteg skall ej ha trappnosar.
- Blocksteg undviks (steg som i nedre del av trappa är bredare än trappan i övrigt).
- Trappor skall ej ha spalje- och andra ej inklädda trapplösningar.

4.2.2 Ramper

- Ramper skall ej vara utformade i trä eller annat material som innebär halkrisk.

4.3 Markeringar

- Markeringar används för att varna där fara kan föreligga.

4.3.1 Varselmarkeringar

- Glaspartier skall varselmarkeras på två höjder. Frostat glas/ film uppfyller inte kraven som varselmarkering utan endast som insynsskydd.
- Markeringarna skall löpa tvärs över glaspartiet.
- Vid varselmarkering av glaspartier skall miljö på motsatt sida av glaset beaktas.
- Varselmarkeringen på glaset skall fungera från båda håll.

4.3.2 Kontrastmarkeringar

- Exempel på detaljer som skall kontrastmarkeras är golvlister, dörrfoder, handledare och handtag, trappor, ramper, samt manöverdon.
- Vid val mellan svart och vit kontrastmarkering skall vit väljas.
- Kontrastmarkering skall vara specifik och avgränsad.
- Kontrastmarkering av ramper skall utföras med fasta linjer på 100 mm bredd i början och slutet av rampen.
- Kontrastmarkering av trappor skall utföras med fasta linjer på 100 mm bredd på första och sista trappsteget.
- Vid utåtgående dörrar i entréer och korridorer skall dörrens slagyta kontrastmarkeras.
- Markeringarna skall vara av beständigt material som ej nöts bort.

4.4 Skyltning

- Skyltning skall följa ett enhetligt och logiskt system i hela byggnaden.
- Vid parkeringsplats/ fastighetsgräns skall tydlig skyltning till entré och reception finnas.
- Skyltar skall ha god kontrast mellan text och skyltbakgrund samt mellan skylt och omgivande miljö.
- Skyltar skall vara väl belysta.
- Teckensnitt: sans-serif.
- Gott kernat teckensnitt (upplevs bokstavsmellanrummen mellan varje tecken som lika). Ord bör inte spärras så de blir lika långa d.v.s. avståndet mellan bokstäverna bör ej göras extra stort.
- Taktila skyltar med piktogram och med relieftext skall:
 - placeras på ca 1400 mm höjd
 - aldrig placeras på aktiva dörrblad

4.5 Brandlarm/utrymningslarm

- I offentliga lokaler skall larmdon vara både optiska och akustiska.
- En brandlarmsklocka är att föredra framför en elektronisk sirén.

4.6 Passagesystem

- Kortläsare och armbågskontakter placeras mellan 800-1200mm över golv. En rikthöjd är att kortläsaren placeras 1000 mm cc över golv och armbågskontakten 800 mm cc över golv.
- Kortläsare och armbågskontakter skall kontrastmarkeras.
- Armbågskontakter och dörrläsare skall placeras så att risk ej finns att träffas av dörr vid öppning.
- Armbågskontakten placeras under kortläsaren alternativt under öppnknappen.
- Armbågskontakten skall vara i taktilt och vandalsäkert utförande med en rullstolsymbol på.
- Eventuell öppningsfördröjning på dörrautomatiken skall vara projektanpassad.

4.7 Belysning

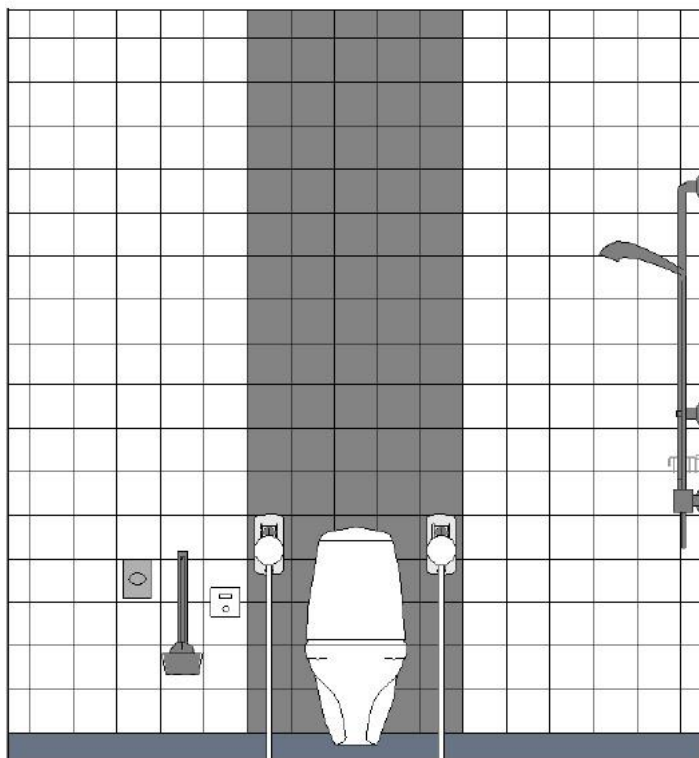
- Belysning skall vara tillräckligt stark och golv/ mark bör vara jämnt belyst.
- Allmän belysning skall vid behov kompletteras med punktbelysning. Lämplig belysningsstyrka är minst 300 lx och vid kritiska punkter, t.ex. nivåskillnader och skyltar, 400-500 lux.
- Belysningen får inte ge upphov till direkt eller indirekt bländning. Användning av glänsande material skall undvikas på platser där ljuset kan reflekteras och skapa indirekt bländning.
- Belysningen skall återkasta färgerna naturenligt och framhäva kontraster. Det bör observeras att färgvalet påverkar utrymmenas ljushet; ljusa färger gör utrymmen ljusare, mörka färger mörkare.
- Om skyltar belyses inifrån, skall botten på skylten vara mörk och figurerna ljusa för att förhindra bländning.

4.8 WC/RWC

- Vid nybyggnad eller större ombyggnader bör toaletter placeras så att de är lätta att hitta.
- Undvik att placera toaletter så att de leder direkt ut i korridor. Om detta görs skall dörrens svängradie tydligt markeras i golv.
- WC skall vara kaklade eller målade i vitt eller ljusa diskreta färger.
- Dörr skall vara i avvikande färg från vägg.
- Väggyta bakom toalettstol och tvättställ samt dörr/ dörrkarm skall kontrastmarkeras.
- Blandare skall vara lätta att förstå, t.ex. ettgreppsblendare.

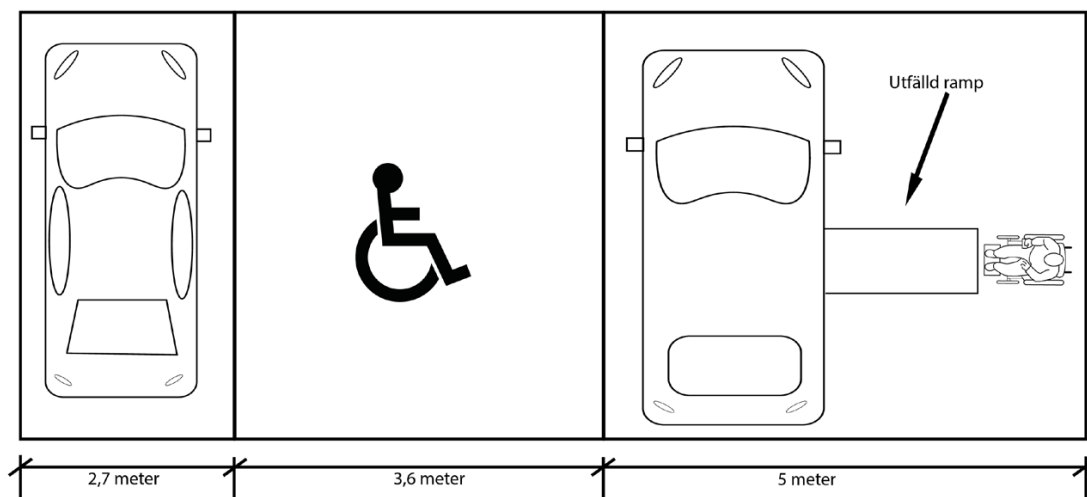
4.9 RWC

- RWC skall vara lättillgänglig med rullstol från övriga delar i byggnaden.
- Utrymme utanför RWC skall ha tillräckligt utrymme för att en rullstol skall kunna vändas samtidigt som dörr till RWC är öppen (2200 x 2200 mm).
- Tröskel skall vara så låg som möjligt. Mjuk luftfylld gummilist är att föredra.
- Dörr skall vara så stor som möjligt.
- Insida dörr skall beslås med ett tvärgående handtag.
- Skylt med taktil text och piktogram skall placeras på 1400 mm höjd och ca 100-150 mm vid sidan om dörrens öppning.
- RWC skall förses med dörröppnare. Armbågskontakt skall placeras vid sidan av dörrens öppning, minst 700 mm från dörruppslag och hörn.
- Under tvättstället skall det vara fritt så att person med rullstol kan komma nära.
- Ettgreppsblendare skall förses med en förlängd spak.
- Plats för toalettpapper skall finnas på båda armstöden.
- Larm vid publika lokaler

Parkering

- Handikapparkering skall vara lättillgänglig vid in- och utfart.
- Parkeringsplatsen skall vara tydligt skyltad (stolpe) samt markerad på mark.
- Parkeringsplatsen skall vara väl belyst.
- Ytan skall vara plan och nivåskillnad mellan parkering och väg/entré skall undvikas.

5 Hörslinga

Följande lokaler skall förses med hörslinga:

- Hörsalar
- Lokaler på äldreboende där man har återkommande aktiviteter
- Bokningsbara lokaler där personer med hörselnedsättning kan komma att vistas oftare
- Konferensrum för minst 20 personer
- Mindre konferensrum skall kunna ha tillgång till en portabel hörslinga
- Receptioner

Följande skall finnas i lokalen:

- Aktiv/intelligent slingskylt med information om hörslingans status skall finnas i samtliga lokaler utrustade med hörselslinga.
- Funktionsbeskrivning för hörslinga och slingskylt samt information om kontaktperson vid fel och frågor skall finnas tydligt placerat i lokalen.
- Skylt med följande text skall finnas synligt i lokalen:
- ”I denna lokal finns teleslinga, vilken hjälper alla med hörselsvårigheter/hörselnedsättning att höra bättre.”